

Utbredt fremtidsbekymring hos danske tannleger

Danske tannleger er tilbake på klinikkene, og det er en blødende, konkursrammet og svært bekymret yrkesgruppe som vender tilbake til arbeidsplassen sin.

JOHAN ERICHS, MERA MEDIA

Det er en forferdelig tid, de danske tannlegeklinikene blør som et resultat av enorme inntektstap, sier Susanne Kleist, styreleder i den danske tannlegeforeningen.

Dansk tannhelsetjeneste er en av bransjene som har fått grønt lys fra den danske regjeringen til å åpne opp tjenestene igjen. Dette gjelder først og fremst den offentlige tannhelsetjenesten, da de fleste private klinikker har vært åpne, med sterkt begrenset aktivitet som en konsekvens av kraftig redusert pasienttilstrømming.

Den danske tannlegeforeningen har hatt intensiv kontakt med den danske helseministeren, Magnus Heunicke (Socialdemokratiet), med målsetning om at tannlegene skal tilhøre gruppen som først får tillatelse til å gjenåpne bedriftene etter nedstengingen som ble innført 16. mars.

– Vi har drevet saken både mot den danske regjeringen og mot helsetilsynet og argumentert for at vi representerer en bransje som er faglig vant og dyktig til å håndtere verneutstyr. Vi setter pris på at regjeringen valgte oss blant bransjene som fikk åpne, sier Susanne Kleist,

Stort tap

Siden den brede nedstengingen av det danske samfunnet, er tannleger blitt utsatt for et sterkt økonomisk press som et resultat av uteblitte pasienter og store inntektstap.

– Det handler om så mye som 75 prosent i minsket omsetning. Vi har hatt tre konkurser. Det er første gang de siste 20 år av foreningens historie at dette er skjedd.

Tøffe tider venter de danske tannlegene. – Når tør pasientene å komme tilbake, og når har de råd til å gå til tannlegen igjen? Mange av medlemmene våre er fortvilet over usikkerheten og bekymringen for at virksomheten deres smuldrer sammen, sier Susanne Kleist, leder i den danske tannlegeforeningen. Foto: Les Kaner.

Susanne Kleist er meget bekymret for at flere tannleger vil få problemer med å komme tilbake og hente seg inn etter den økonomiske nedgangen.

– Vi har begynt å åpne opp igjen, men det er fortsatt en veldig redusert pasientstrøm. I tillegg kan vi ikke forvente flere økonomiske kompensasjonsordninger fra regjeringen. Vanskeligheten nå blir å klare de faste utgiftene til tross for betydelig lavere inntekter.

Susanne Kleist driver sammen med mannen sin, Harald Tandklinik i Roskilde.

– Vi har permittert syv ansatte og beholdt én på klinikken for å kunne ta imot akuttbesøk, sier Susanne Kleist.

For tannleger innebærer det et betydelig økonomisk avbrekk hvis de blir permittert. Erstatningen man får fra den danske staten i forbindelse med permittering, har et tak på 30 000 danske kroner.

– Inntekten er redusert 50–70 prosent for den enkelte permitterte tannlege, alternativet har vært oppsigelse.

Sterkt press

Mange tannleger opplever også stor psykisk press som et resultat av usikkerhet over hva fremtiden vil bringe.

– Vi har tannleger som ringer til foreningen og bryter sammen og gråter, vi har de som er sinte og frustrerte over at klinikken deres går under og at de risikerer å bli nødt til å legge ned bedriften. Mange opplever et gigantisk press.

Som i mange bransjer og hos mange individer, spør også tannlegene hvor lenge man skal vente før man kan jobbe som vanlig igjen?

– Når kommer en vaksine mot Covid-19, når vil pasientene komme tilbake, og har de råd til komme tilbake, er spørsmål de stiller seg. Det er åpenbart at det finnes store bekymringer for fremtiden, sier Susanne Kleist og fortsetter:

– Det positive er at til tross for bekymringen, merker jeg at mange pasienter tar kontakt for å fortsette behandlingen, med unntak av eldre pasienter og pasienter i risikogrupper som er mer forsiktige og venter, sier Susanne Kleist.

Nye krav

Åpningen i slutten av april innebærer at tannleger må oppfylle en rekke sikkerhetskrav som beskyttelse mot korona-smitte, for å kunne drive tannhelsetjenesten.

Tannlegene må jobbe med heldekkende ansiktsvisir og heldekkende beskyttelsesdrakt eller engangsforkle. Bare personlige bestillinger per telefon aksepteres, og i forbindelse med ønsket timebestilling, stiller klinikken spørsmål til pasienten for å prøve å avklare om vedkommende er bærer av Covid-19-smitte.

– Hvis man har den minste mistanke, må tannlegen og klinikken sende pasienten som de mistenker er rammet av Covid-19, til en test der de testes for smitte. Etter cirka 48 timer får pasienten beskjed, og hvis det er negativt kan pasienten bestille tid mot presentasjon av testresultatet.

Venterommene må innredes slik at det er minst én meter mellom pasientene, aviser og bøker må fjernes og så få pasienter som mulig skal samles i venterommene samtidig. I tillegg bør venterommene rengjøres mellom hver pasient samt at håndsprit skal finnes tilgjengelig både for personalet og for besøkende. Mellom hver pasient bør de rommene som har vært brukt på klinikken, luftes godt.

Nye forutsetninger

En bekymring for tannlegene som har kommet nå med de nye retningslinjene som ble presentert, har vært at det i første omgang ble forbudt å bruke ultralydinstrumenter i forbindelse med behandling, siden helsemyndighetene mener at en slik behandling risikerer å forårsake for stor utskillelse av spytt og partikler.

– Men dette er nå endret slik at hvis pasienten kan dokumentere at de har testet negativt for Covid-19-smitte, så kan vi bruke ultralyd, noe som blant annet betyr at periodontittpasientene våre må testes før de kan få behandling, forklarer Susanne Kleist.

Alle nye prosedyrer påvirker tannlegens arbeidsdag og reduserer normal effektivitet.

– Hvis vi får smidighet i alle momentene, vil jeg tro at vi kan komme opp i 70 prosent i pasientvolum sammenlignet med en normal arbeidsdag før koronautbruddet.

Det vil komme en tid hvor risikoen for å bli utsatt for koronasmitte avtar og operasjoner og dagliglivet går tilbake til det normale. Hva kan de danske tannlegene ha lært av koronakrisen og alt det har medført?

– Vi kan konkludere med at vårt daglige arbeid for å forhindre spredning av smitte fungerer helt tilfredsstillende. Ingen tannlege eller pasient har så vidt jeg vet blitt rammet av Covid-19.

Susanne Kleist mener imidlertid at det kan være lurt av tannlegene å se over sin økonomiske situasjon for å være bedre forberedt i fremtiden hvis noe uventet skulle skje.

– Tannleger bør vurdere om de skal ha en større økonomisk buffer. Mange klinikkeiere vil sannsynligvis se over de ansattes lønnsnivå og også se på hvor mange ansatte de faktisk trenger, og tilpasse virksomheten basert på fremtidige økonomiske forhold, som i et kort perspektiv risikerer å bli ganske vanskelig, avslutter Susanne Kleist.